

ΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΛΑΩΝ

ΜΙΑ ΦΡΙΚΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΙΑΣ

(“Αρβέρν του Γάλλου εξερευνητή Λουσιέν Ζουέν)

ΜΟΥΝ ξαπλωμένοι σε μια ψάθινη πολυθρόνα, στη βεράντα του κυβερνητίου του Μπαμπαγκά, πόλεως της Λουίσις, Αφρικής, αντίζον στον κ. Μπερτιέ, τον στρατιωτικό διοικητή της πόλεως αυτής. Ήταν τόση η ζέση αυτή την ημέρα, ώστε άποφαιγάμε να κάνουμε και την παραμικρότερη νηστεία.

“Υστερα από άρκετά μικρά σιουπιά, ο κ. Μπερτιέ μου είπε :

—“Όσοι δέν ξήσαν στην ζωμένη αυτή περιφέρεια της Αφρικής, όπου βρισκόμαστε, είναι αδύνατον να φανταστούν τι απειροχρόνιες και φριχαστικές ιστορίες συμβαίνουν εδώ πέρα, Αφρικής εδώ και λίγο μακριά. Πιασε χρόνια σε μια γεγονοκή κομμάτι, στο Καφαγκλιανέ, ένα

παράξενο περιστατικό, που μας έκανε τέτοια εντύπωση, ώστε θα το θυμόμαστε για πολλά χρόνια. Θα σας το διηγήθω, όσο μπορώ πιο σύντομα.

Πρό δύο μηνών, ένα καλό πρωί, έγινε εδώ από ένα γεγονοκή χωριό, ένας ιθαγενής φύλαρχος, ο Αλιμαί Μπουγιέ, περπατώντας γρήγορα, σωστή αλεπού, ο οποίος μας διηγήθηκε, ότι ένας άγνωστος του, ιθαγενής επίσης, ο Φαντού, ένα κομμάτι με νύχτα στη βεράντα της καλύβας του, απέστη-την επίθεσι τεσσάρων άγριων θηριών. Τα θηρία αυτά σιχτήρακ έπάνω του και τον κήλησαν στο-χώρα. Καθώς όμως αγωνιζόταν απελπισμένα για να σωθεί απ' τα νύχια τους, είδε ξαφνικά να του μύνη στα χέρια του το δέρμα ενός από τα θηρία, σαν να ξεκόλλησε μακριά από το σώμα του άγνωστου. Αρπάχτηκε τότε από το δεύτερο θηρίο και συνέβη πάλι το ίδιο περίεργο περιστατικό. Και το δέρμα του θηριού αυτού τοίχαινε στα χέρια. Την ίδια στιγμή και τα τέσσερα θηρία τράβαλαν στη φωνάλα, τρέχοντας σαν... άνθρωποι, στα πίσω τους πόδια!...

Ο Φαντού έβρινε μουλοποιθισμένου ζωπωση όρα από τον τρομό του. Κατόν πήγε και διηγήθηκε το περιστατικό στον Αλιμαί Μπουγιέ και του παράδοσε τα δύο τουάρια των θηριών, δύο δέρματα πακήθρον.

Δέν είχε περάσει μια βδομάδα απ' το περιεργότατο αυτό περιστατικό, το οποίο δέν μπορούσαμε να εξηγήσουμε, όταν ξέσπανε πληροφοροηθήκαμε, ότι σε μια κομμάτι που απέχει απ' εδώ καμιά δεκαριά χιλιόμετρα, το Καφαγκλιανέ, είχε συμβεί ένα άνατριχιαστικό έγκλημα, το οποίο έτροσεωράτητε όλους τους κατοίκους.

“Ένα πρωί δηλαδή, μερικές γυναίκες που πήγαναν στη γοαρία τους, είδαν στην έξοδο-σχεδόν της κοιμητόλεως ένα θέαμα που τις τσομάζε τόσο πάλι, ώστε έτρεξαν και κούφτηκαν στην πιο κοντινή καλύβα που όριζαν. Σιγά-σιγά όστόσο συνήθαν και πήγαν να δούν καλύτερα τι συμβαίνει. Έξείνο που άνιάρησαν τότε τους πάγωσε το αίμα στις φλέβες. Κατασεής του δρομού βρισκόταν ένα κοίνο άνθρωπο πουάτος καταξοσκωμένο από νιχιά. Ένα κομμάτι μασέλιας, και άπειρα άλλα μικρότερα κομμάτια ανθρώπινου σώματος. Τα κομμάτια αυτά ήσαν σκορπισμένα μέσα σ' ένα σταγυρ πάλτο σχηματισμένο από την άμμο που είχε άποροσφήσει άπθονο αίμα.

Το έγκλημα αυτό ήταν τόσο φοβερό, τόσο άνατριχιαστικό, ώστε ο διοικητής της κομοπόλεως διάταξε άμείως άνακρίσεις. Από ένα χοντρό άσημένιο χαλκά, ειδικής φόρμας, περιεμμένο στο δάχτυλο του άρωπρησιασμένου μεράτσου, ο άνακριτής εξακρίθωσε ότι το θύμα ήταν κάποιος Σαλιφού, γινός έ.

νός προύχοντα του Καφαγκλιανέ. Παιός ύμως τον είχε κομμάτιασει ; Έκλήθη και εξέτάσθηκε τότε και ο Φαντού, ο ήρωας του πρώτου έπεισοδίου με τους ψευτικούς λάνθηρες. Ο Φαντού κατέθεσε ότι μεταξύ των τεσσάρων θηριανθρώπων που του επέτέθησαν, άνεγνώρισε, από τη σιλουέτα του και το βάθος του, κάποιον ιθαγενή Λαμινά όνομαζόμενο.

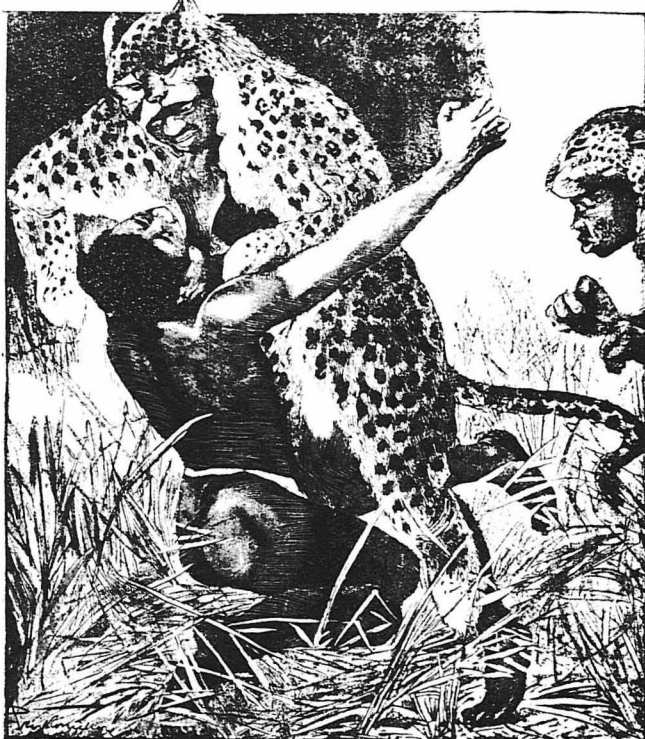
Η άνακρίσεις συνεχίστηκαν, εξέτάσθηκαν διάφοροι χωράτες, έρευνήθηκαν όλες η καλύβες των ιθαγενών, και τέλος, όστερα από δύο μέρες, συνλήθηθησαν ως ένοχοι τέσσερες ιθαγενείς, ο Λαμινά, ο Κολέ, ο Σενί και ο ίδιος ο φύλαρχος της κοιμητόλεως όπου είχε βρεθεί ο άνατριχιασμένος, όνοματι Λουσιέν...

Την ημέρα της δίξης, που έγινε την επομένη νύχτας, η αίθουσα του έγκριόθιν δικαστηρίου μια αίθουσα σκοτεινή, χαμηλή και βρομερή, ήταν γεμάτη από κόσμο. Οι κατηγορούμενοι όδηγήθηκαν από των δικαστών, ένας-ένας χωριστά. Και οι μεν τρείς από αυτούς δέν όμολόγησαν τίποτε άπολύτως, για την πράξι τους. Μά όταν έφθασε η σειρά του τετάρτου, του Σενί, άποκαλίθητηκαν καταπληκτικά πράγματα.

—Φταίει ο Αλικάλης (ο φύλαρχος) Λουσιέν, είτε τρέμοντας από το φόβο του ο Σενί. Μας είτε πώς ήταν μάγος και πώς θα μας μεταμόρφωνε σε ζώα!... Μας έδειξε μάλιστα πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό, βασίζοντας πάνω στη ράχη του ένα μεγάλο τουάρι λάνθηρος και περτώντας τα χέρια του μέσα στο τουάρι, στη θέση των ποδιών, ως εκεί που ήσαν τα νύχια. “Ετσι, άλλωθιμένος σε θηρία, μας έπαρνε μαζί του στα δάση ως πιο πρωί... “Υστερα μας είτε ότι έπρεπε να σκοτώσουμε ανθρώπους και να τους τρώμε, και ότι αυτό ήταν πολύ καλό... Στην άοχη δέν τον άκούσαμε. Μας άπέληρε όμως ότι θα μας φιλιάζε δένοντας στα πόδια μας μια χοντρή σιδερένια άλυσίδα, αν δέν τον άνακούγαμε... Και πραγματικά, μας έκλεισε μέσα σε μια καλύβα, τους δύο συντρόφους μου και μένα και μας άφησε εκεί πέρα δύο μέρες νηστικούς. “Υστερα, μια νύχτα, μας έβγαλε από την καλύβα, και μας διάταξε να τον άκολουθήσουμε στο δάσος, έξω από το Καφαγκλιανέ. “Υλακούσαμε. Στην έποσφιή μας είδαμε τον Φαντού που κομμάτινε μερυστά στην καλύβα του και σιχτήρακε άπάνω του για να τον σκοτώσουμε... Μά ήταν πολύ δυνατός, φοβηθήκαμε και το βάλαμε στα πόδια. Πέρασαν άζομα λίγες μέρες. Μια νύχτα, κοιμώμενο μέσα σε κάτι θάνατος, είδαμε τον Σαλιφού που γύριζε από το δρόμο του Τσιτά. “Ήταν θαυδ σκοτάδι. “Φρηήσαμε άπάνω του, τον άναποδογυρισσαμε στη γη και όστερα τον σκοτώσαμε...
—Με τι όπλα τον σκοτώσατε ; φώησε ο δικαστής.
—Δέν είχαμε όπλα... Τον σκοτώσαμε με τα χέρια μας και με τα νύχια μας. Κατόν τον κομμάτιασε, πήραμε τα κομμάτια του κοριού του και έπειδη πενούσαμε πολύ, τα έφάγαμε σχεδόν όλα!... “Υστερα πήγαμε και κομηθήκαμε στις καλύβες μας... Αυτό εν' όλα... Ο Αλικάλης Λουσιέν μας είτε να κάνουμε ότι εκάναμε...
Μια νεαρή αγή βασίλευσε στην αίθουσα του δικαστηρίου. Λευκά και μαύρα ήσαν παγωμένοι από τον τρομό... “Εφεραν άμείως κατόν σ' άπιπρασάσαι τους ένόχους. “Όταν οι τρείς άλλο κοιούγοι έβιθαν ότι ο Σενί τα είχε πη όλα, άρξησαν και αυτού να κάνουν, με τη σειρά τους, πλήρη εξομολόγησι του έγκλήματος του. Κατόν αυτού οι δικαστά κατεδίκασαν σε θάνατο τους ένόχους. “Ότόσο, η άναγγελία της καταδικαστικής άποφάσεως, τους άφησε έντελώς άδιάφορους...

Η εκτέλεσις των κοιούγων έγινε την άλλη μέρα, στις έξη το πρωί, σε μια μικρή πλατεία του χωριού.

Ήταν ένα δροσάτο και φρενικό Μαρτιάτιο πρωινό. “Ενα πελώριο δέντρο άπλωνε τα κλαδιά του σ' όλη την πλατεία

“Φρηήσαμε άπάνω του, τον ρίξαμε στη γη κι' όστερα τον σκοτώσαμε!...

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΟΥΝ ΤΑ ΦΕΙΔΙΑ

Η εφ' ιελατρεία στην Αφρική. Ο χορός του φειδιού. Το φείδι ευεργέτης της ανθρωπότητας. Πώς... εξεστράβωσε τους ανθρώπους. Η όργη των θεών. Η καταδίκη του έρπετου. Τα φείδια μετά θάνατον. Στον Παράδεισο. Μιά τρομερή άλυσίδα. Η τιμωρία των όφροκτόνων. Ένας τόπος χωρίς σκυλιά. Το φείδι και το πρόβατο, κτλ. κτλ.

ΝΑ όφραο, ζωντανό κολλέ, με χτυπητά χρώματα αυτό είνε το φείδι! Πολλοί άρχαιοί λαοί θεώρησαν το έσοπετό αυτό ιερό από την έποχή που ή θεά των Αιγυπτίων Ίσις παρουσιάστηκε με κεφάλι φειδιού, κι' από την έποχή που χρησίμευσε ως τρίπους στο μαντείο των Δελφών.

Επίσης στο μεσαίωνα οι μάγοι και οι άλχημιστά λατρεύαν το φείδι ως συνεργάτη του διαβόλου. Τα φώτα του πολιτισμού διέδωσαν δέβαια αυτές τις πλάνες. Στη Δυτική όμως Αφρική, εκεί όπου οι άνθρωποι ζουν ακόμα σε πρωτόγονη σκευδη κατάσταση, υπάρχουν πολλές φυλές ίθαγενών, που εξακολουθούν να θεωρούν το φείδι ζώο ιερό, και να το προσκυνούν σαν θεότητα!

Στο κέντρο της Δυτικής Αφρικής, ο περιηγητής σεντανά πολλά αναστασιόφρατα, στα όποια μόνον γυναίκες που άνηκον σε μία αίρεση όφρολατρών. Τις γυναίκες αυτές δεν μπορεί να τις πλησιάσει κανείς. Μιά φορά όμως το μίγνα, ή μοναχιά βγαίνουν από τα μοναστήρια των, γδύνονται μπρός στο συγκεντρωμένο πλήθος και χορεύουν το χορό του φειδιού, προσποθώντας να μωρηθούν με τις κινήσεις των χεριών και της μέσης τους τους έλαγμούς του έρπετου...

Οι όφρολάτρα παρακολουθούν με κατανύξη το θεησκειτικό αυτό χορό. Άλλοίμως σε φείδι που θα διαταράξη την τελετή αυτή! Η τιμωρία που τον περιμένει είνε τρομερή. Τον ξαπώνουν καταγής και βάζον μία έχθρα να τον δαγκώσει...

Κάποτε ένας Άγγλος περιηγητής ρώτησε ένα όφρολάτρη γιατί πιστεύει σ' αυτή τη θεησκεία. Και εκείνος του άποκρίθηκε:

— Γιατί το φείδι είνε ο άνωτερος άπό όλους τους Θεούς και τά πνεύματα! Το φείδι άνοίξε τά μάτια του ανθρώπου! Όταν έγινε ο κόσμος, όλοι οι άνθρωποι ήσαν με κλειστά τά μάτια. Το φείδι, που έβλεπε τότε φτερά και μπορούσε να πετάξη, τους είδε σ' αυτή την κατάσταση και τους λιπήθηκε. Και χωρίς να ζητήσει την άδεια από το Θεό, τους άνοιξε μόνο του τά μάτια. Άπερίγραπτη ήταν ή χαρά των ανθρώπων όταν αντίκρισαν το φως του ήλιου... Άρχισαν τότε να δοξολογούν τον ευεργέτη τους... Όστόσο, το φείδι πλήρωσε πολύ άκριβιά την κωλοσύνη που έκανε. Ο Θεός το καταδίκασε να σέρνεται αόρινα καταγής, χωρίς να μπορεί πειά να πετάξη, όπως άλλοτε. Ποιά δίνωμες όμως θα μωρήσει ν' άνοίξη για καλά τά μάτια

όπου κελαιδούσαν χιλιάδες μικρά πουλιά, κίτρινα και πράσινα, αυτά που τά λένε εδώ στην Αφρική «χοροφύλακες».

Στην έκτέλεση περιεργάζοντο όλοι οι ίθαγενείς άρχηγοί με τις άκοιλιθίες των, όπως και ο δικωότης με τους ύπασποτάς του. Όλόγυρα ήταν κατάμαυρος ο τόπος από το συγκεντρωμένο πλήθος. Οι τέσσερες κατάδικοι ήσαν άραδιασμένοι κάτω από το δέντρο με τά χέρια δεμένα πίσω από την πλάτη τους.

Άξαφνα, μέσα στην φοβερή σιωπή του πλήθους, οι ίθαγενείς χοροφύλακες έβταν στους καταδίκους να κωθήσουν καταγής, σε απόστασι ενός μέτρου ο ένας από τον άλλο. Τέσσερες μαυροί, ώπλισμένοι με τουφέκια, στάθηκαν απέναντί τους, σ' απόστασι ενός-δύο βηματιών. Κι' όταν δόθηκε το πρόσταγμα, στήριξαν τις κόνες των όπλων των στα μέτωπα των καταδίκων και έτιροβόλησαν. Οι τέσσερες κακοσύνη κωλήστηκαν στη γή με τά κωνία θρυμματισμένα!

Έτσι τιμωρήθηκαν, μου έλεπε τελειώνοντας την ιστορία του ο δικωότης Μπερκε, οι τέσσερες αυτοί μαυροί άνθρωποφάγοι, με μία σφαίρα άνάμεσα στα δύο μάτια τους ο καθένας...

Τά πρόσινα και κίτρινα πουλιά που είχαν σταματήσει τά κελαιδομάτια τους, άκούγοντας την όμορφοντία της έκτελέσεως, ξαναάρχισαν να κελαιδοούν πιο χαρούμενα ακόμα, δοξολογώντας τη χαρά της ζωής και οι ίθαγενείς σκόρπισαν μουμουρίζοντας:

— Μεγάλος είνε ο Άλλάχ και ο προφήτης του, ο Μωάμεθ!...

Άκουμα, παγωμένος από τη φρίκη τη διήγησι του Μπερκε. Τότε εκείνος χαμογέλασε και μου έλεπε:

— Άγαπητέ μου φίλε, ή περιπτώσις αυτή της ανθρωποφαγίας δεν είνε σπάνια εδώ στην Αφρική. Ομοίωμα ότι κάποτε είχε θρεθεί άρκετό άνθρωπινο κρέας μέσα στην κοιλιά ενός δέντρου. Ήταν φυλαγμένο εκεί φαινετα ως ρεζέρβα! Άλλά! αυτό είνε μία άλλη ιστορία...»

ΛΟΥΣΙΕΝ ΖΟΥΕΝ

των ανθρώπων αυτών, που εξακολουθούν μέχρι σήμερα να λατρεύουν το φείδι; Πολλοί ιεραπόστολοι προσπάθησαν να τους βγάλουν από το μυαλό την πρόληψη αυτή, μα οι κόποι τους πήγανε χαμένοι...

Όπως ήταν έπίμενο, γύρω από την παράξηνη αυτή θεησκεία, στην όποια πιστεύουν εκατοντάδες χιλιάδες Δυτικής Αφρικής, έχουν δημιουργηθεί διάφοροι θεόλοι. Οι όφρολάτρες δηλαδή πιστεύουν ότι τά φείδια μετά το θάνατό τους πηγαίνουν στον Παράδεισο όπου ένογονται το ένα με το άλλο, σχηματίζοντας μία άτελειωτη άλυσίδα. Όταν ή άλυσίδα αυτή γίνει τόσο μεγάλη, ώστε να μπορεί να περιτύλιξη όλο τον κόσμο, κάθε άλλη θεησκεία θα εξαφανιστή από το πρόσωπο της γής—και θα επικρατήσει ή όφρολατρεία πέρα για πέρα!...

Οι Κουίντας και οι Λόντας, φυλά που κατοικούν στα παράλια της Γουινέας, πιστεύουν ότι όποιος θρέξει με νερό, ή πληγήσει, ή κείνει, ή πνίξει ένα φείδι, θα προσβληθή από παρωσία και ή ύπολοιπη ζωή του θα είνε μία διαρκής αγωνία.

Αν σε μία φριλή περάξει κανείς ένα φείδι, τρέπει να γίνη ειδική τελετή για να εξημερωθή το ιερό έρπετο. Οι κάτοικοι του χωριού μαζεύονται στην κεντρική πλατεία, καινε τά ρούχα του «κακοποιού» και ύστερα τον ριχνουν σ' ένα βαρέλι με νερό και τον λιώνουν!

Αν πληθξει κανείς κατά λάθος ένα φείδι, πρέπει να κόνη τρία χρόνια να ξεριστή, να κόνη τά νύχια του, να στολιστή και να φορήσθ τά όπλα του... Όσοι περιηγητά που ξέρον καλά τά έθμα του τόπου, όταν βλέπουν ξαφνικά να προβάλλη πίσω από τά δέντρα ή μέσα από τους θάμνους κανένας πιδηράνθρωπος, κανένα τριχοτό τερας με νύχια μακρού μού μέτρο, καταλαβαίνουν ότι πρόκειται περι ενός ανθρώπου που έδωσε κάποιο φείδι και τιμωρείται για το φορτό παράπτωμα του...

Όταν περάσουν τά τρία αυτά χρόνια, ο εξολεωμένος θα φορηθή με μετανάδες άλκολι, ποικία και διάφορα τρόφιμα θα παρουσιαστή στον ιερέα που μένει στο ναό του «Ντάγκε», θα πή τις κωλοφωμένες προσευχές, θα λάβη άφρα άμαρτιών, θα του έπαρταξ ή ξεριστή—και μαζί με τά γεννα του θα του φέρη ή άμαρτία που διέτρεξε.

Οι όφρολάτρες θεωρούν τη σινάντησιν σ' ένα πιδηρο σημάδι έξαιρετικά ενόχριστο. Δεν άφιβάλλουν διόλου ότι θα τους συμβή κάτι καλό. Και αυτοί οι άρρωστοι, αρχίζουν να έλιπουν πως θα γίνουν καλά άν δούν κανένα φείδι να μπλην στην καλήτα τους. Τόση σημασία έχει άν το φείδι αυτό είνε φαρμακερό, τους δαγκώσει και τους ξαποστειλέ μια ώρα άργητερα στον άλλο κόσμο; Κανείς από τους όφρολάτρες δεν θα πύνη γι' αυτή την άφοση) να πιστεύη στην ιερότητα του έρπετου!

Οι όφρολάτρες θεωρούν τά σκυλιά ζώα καταραμένα από τους Θεούς, επειδή κληγούν τά φείδια και τά σκοτώνουν με τις δαγκωματιές τους. Τά έξολοθερούν λοιπόν όπου τά βρουν. Είνε χαρακτηριστικό σχετικάς πως οπτε ένα σκυλι δεν ύπάρχει σ' όλη τη Δυτική Αφρική!... Έξ αντίθετου, οι όφρολάτρες αθεοδώνεται έξαιρετικό σεβασμό για το πρόβατο. Κι' ή άγάπη τους αυτή όφειλεται στην παρακάτω παράδοσι:

Κάποτε έπιασε μεγάλη φωτιά σε ένα δάσος. Ένα πρόβατο ή ένα φείδι, που έτρεγε να θείσκονται εκεί, περιεπλώθησαν από τις φλόγες. Το πρόβατο πηδούσε δεξιά και άριστερα και δεν λάβαινε τίποτα. Το φείδι όμως, καταδικασμένο να σέρνεται καταγής, είδε πως δεν θα μπορούσε να γλιτώσει από τον τρομερό αυτό κίνδυνο και πώς θα καγότανε ζωντανό...

Τό άγαθό και καλύτερο πρόβατο λιπήθηκε τότε το φείδι.

— Δεν θα τά καταφέρεις, του έλεπε, γα βγής μόνο σου ζωντανό από δώ μέσα... Πήδηξε λοιπόν στη ράχη μου... Θα περάσω τρέχοντας μέσα από τις φλόγες και θα σωθώμε και τά δύο...

Τό φείδι έκανε ότι του έλεπε το πρόβατο. Κι' έτσι μονάχα μπόρεσε να γλιτώσει... Γι' αυτό το πρόβατο θεωρείται από τότε ζώο σεβαστό και άξιο λατρείας...

Στην περιφέρεια Μπενέν, οι ίθαγενείς που λατρεύουν τον πιδηρο, άνοιγουν ένα λάκκο, τον γεμίζουν με ιερά φυτά και από πάνω σαρώνουν χώματα, σχηματίζοντας έτσι ένα μικρό λόφο. Στην κορυφή αυτού του λόφου, τοποθετούν ένα όμοιαμα φειδιού από σίδερο. Και στο δομά αυτόν καταθέτουν τις προσφορές και τ' άναθημάτα τους.

Όταν πεθάνει κανένας ιερέας του ναού των όφρολατρών, σινηθίζουν να κελιδούν το πτώμα του στο λόφο. Πολλοί τέτοιοι δομοί άποτελούν πειά σήμερα ψηλά βουνά από ανθρώπινα κόκκαλα κι' από νεκροκεφαλές που μορφάζουν άπαισία.